

18 αφιέρωμα

ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ:
Από την παροχή
στην εταιρική στρατηγική

44 αφιέρωμα

ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ
ΚΑΙ ΟΔΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ:
Τα δύο συν στο ταξίδι

50 6ο Συνέδριο Επαγγελματικής Ασφάλισης

 Τάσος Χατζηθεοδοσίου

Διευθύνων Σύμβουλος της MEGA Brokers

Είμαστε η γέφυρα ανάμεσα στις ανάγκες των πολιτών
και τις δυνατότητες της ασφαλιστικής αγοράς

6ο Συνέδριο Επαγγελματικής Ασφάλισης

50 κορυφαιοι ομιλητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό «έφεραν στο φως» τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της Επαγγελματικής Ασφάλισης στο #ocin25

©Θεόδωρος Αναγνωστόπουλος/PHOTOPRESS ©&Α Αναγνωστόπουλοι

Συγκεντρώνοντας περισσότερους από **50 κορυφαίους ομιλητές** από την Ελλάδα και το εξωτερικό, οι οποίοι τόνισαν ιδιαίτερα την αξία του θεσμού –όπως έχει πλέον εξελιχθεί– του ετήσιου Συνεδρίου Επαγγελματικής Ασφάλισης, η φετινή, 6η κατά σειρά, συνάντηση απέδειξε ότι επέστρεψε δυναμικά!

Με τη φιλοξενία του κατάμεστου ball room του Athenaeum InterContinental και την υπογραφή της **Ελληνικής Ένωσης Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.)** και της **ethosEVENTS**,

Κωνσταντίνος Ουζούνης,
CEO, **ethosGROUP.**

εταιρείας του ομίλου **ethosGROUP**, σε συνεργασία με το οικονομικό και επιχειρηματικό portal **banks.com.gr**, το ασφαλιστικό περιοδικό **Insurance World** και το portal **insuranceworld.gr**.

Από το πρωί της Πέμπτης 8 Μαΐου 2025 έως αργά το απόγευμα, εκπρόσωποι των θεσμικών και επαγγελματικών φορέων, στελέχη επιχειρήσεων, επιχειρηματίες κ.ά. «έφεραν στο φως» τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες της Επαγγελματικής Ασφάλισης μέσω της πλούσιας θεματολογίας που ανέπτυξαν γύρω από τον κεντρικό τίτλο «**Το νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα της Επαγγελματικής Ασφάλισης**».

Την έναρξη του Συνεδρίου σήμαναν ο κ. **Κωνσταντίνος Ουζούνης**, CEO, **ethosGROUP**, και ο **Δρ. Χρήστος Νούννης**, Πρόεδρος Δ.Σ., Ελληνική Ένωση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.), Πρόεδρος Δ.Σ., Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Υπουργείου Οικονομικών (Τ.Ε.Α.-ΥΠ.ΟΙΚ.).

«Το Συνέδριο αποτελεί το ετήσιο σημείο αναφοράς. Το πρόγραμμα είναι πολυθεματικό, με 50 καταξιωμένους ομιλητές... Διανύουμε τον 17ο μήνα από τη θέσπιση του πλαισίου, και για τρίτο χρόνο έχει φρενάρει η ίδρυση Τ.Ε.Α. Η εποπτεία της ΤτΕ θα προσδώ-

σει θετικό πρόσημο. Στον Ν. 5078/23 υπάρχουν θεσμικά κενά, και πρέπει να θεραπευτούν, καθώς υπάρχουν κάποιες μη λειτουργικές διατάξεις. Η ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α. είναι σε αгаστή συνεργασία με τη Δ.Ε.Ε.Ι.Α., όπως και με την υπουργό κ. Κεραμέως, για την ανάπτυξη του 2ου πυλώνα ασφάλισης. Η ίδρυση πολυεργοδοτικών Τ.Ε.Α. αποτελεί τον “game changer” παράγοντα», ανέφερε, μεταξύ άλλων, στον χαιρετισμό του ο κ. Νούννης.

Χρήστος Νούννης, Πρόεδρος Δ.Σ., Ελληνική Ένωση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.), Πρόεδρος Δ.Σ., Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Υπουργείου Οικονομικών (Τ.Ε.Α.-ΥΠ.ΟΙΚ.).

«Τα Επαγγελματικά Ταμεία μπορούν να συμβάλουν τα μέγιστα στην οικονομία. Το διαχρονικό μονοδιάστατο μοντέλο ανάπτυξης, με ελλείμματα, πενιχρή πηλαιοσίωση με κεφαλαιοποιητικά στοιχεία, είναι μη βιώσιμο. Και, αν ληφθεί υπ' όψιν το δημογραφικό πρόβλημα και το δημόσιο χρέος, το εισόδημα των μελλοντικών συνταξιούχων θα είναι μειωμένο. Χρειάζεται μια εθνική στρατηγική, με μείωση εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, υποχρεωτική εγγραφή στον 2ο πυλώνα, ενίσχυση με κίνητρα και μείωση του κόστους λειτουργίας μέσω φοροαπαλλαγών, θέσπιση φορολογικών κινήτρων», τόνισε ο Πρόεδρος του Δ.Σ. της Ελληνικής Ένωσης Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.).

Στη συνέχεια, στο βήμα του 6ου Συνεδρίου Επαγγελματικής Ασφάλισης ανέβηκε η **εκπρόσωπος της Ελληνικής Κυβέρνησης, Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, κ. Νίκη Κεραμέως**, η οποία επεσήμανε την ουσιαστική μεταρρύθμιση στον τομέα της επαγγελματικής ασφάλισης

που έχει συντελεστεί την περίοδο της διακυβέρνησης της ΝΔ. Και ιδιαίτερα τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας για την Επαγγελματική Ασφάλιση με τον Ν. 5078/23, ο οποίος «έκανε πολύ σημαντικά βήματα για τον θεσμό, προβλέποντας συγκεκριμένες διαδικασίες, σύγχρονους κανόνες, φορολογικά κίνητρα για αποταμίευση και παροχή σύνταξης και, βεβαίως, την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος από την 1/1/2025», όπως είπε. Η κ. Κεραμέως στάθηκε και στην emblematicή, όπως τη χαρακτήρισε, πρωτοβουλία και μεταρρύθμιση της κυβέρνησης που αφορά τη δημιουργία του Ταμείου Επικουρικής Κεφαλαιοποιητικής Ασφάλισης (Τ.Ε.Κ.Α.). Μεταξύ άλλων, και στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης αυτής μεταρρυθμιστικής προσπάθειας, η κ. Κεραμέως τόνισε: «Επεξεργαζόμαστε βελτιώσεις στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, τις οποίες, πρώτα απ' όλα, θα συζητήσουμε σε δημόσιες διαβουλεύσεις προτού αυτές φτάσουν στη Βουλή. Θέλουμε οι παρεμβάσεις για τη βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου

Νίκη Κεραμέως, Εκπρόσωπος του Προέδρου της Ελληνικής Κυβέρνησης, Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

να βασίζονται σε εμπειρίες εφαρμογής και σε τεχνική τεκμηρίωση. Η συμβολή όλων σας και όλων των φορέων σε αυτήν τη διαδικασία θα είναι πάρα πολύ κρίσιμη. Από αυτό εδώ το βήμα, λοιπόν, απευθύνω ένα κάλεσμα για προτάσεις», ανέφερε η Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Γιάννης Στουρνάρας, Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος.

Γιάννης Στουρνάρας

«Να δοθεί έμφαση στη δημιουργία ενός ελεγχόμενου κανονιστικού περιβάλλοντος»

Στην παρέμβασή του στο #ocin25, ο Διοικητής της ΤτΕ, κ. Γιάννης Στουρνάρας, ανέφερε, μεταξύ άλλων: «Ήδη έχουμε ξεκινήσει έναν κύκλο διμερών επαφών με τις διοικήσεις όλων των Τ.Ε.Α., ώστε να τις γνωρίσουμε καλύτερα, να κατανοήσουμε τους στρατηγικούς στόχους του κάθε Τ.Ε.Α. και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ως προς την επίτευξή τους. Θέλουμε, σε κάθε περίπτωση, να είμαστε αρωγοί στην όλη προσπάθειά τους. Ο Ν. 5078/23 αποτέλεσε ορόσημο για τη συνολική αντιμετώπιση ζητημάτων επαγγελματικής ασφάλισης, παρέχει μια σταθερή βάση για την οργάνωση και λειτουργία των Τ.Ε.Α. Παράλληλα, εισήγαγε και σημαντικές καινοτομίες σχετικά με τα Τ.Ε.Α., όπως, ενδεικτικά, η θέσπιση της δυνατότητας ίδρυσης Τ.Ε.Α. πολλοπληλών εργοδοτών χωρίς την υποχρέωση να υφίσταται συναφής επαγγελματικός δεσμός μεταξύ των εργοδοτών –πιστεύω ότι θα συμβάλει θετικά στην ενίσχυση

του θεσμού», είπε ο κ. Στουρνάρας. Και συνέχισε: «Για την ανάπτυξη όμως του θεσμού στην Ελλάδα πολύ σημαντική θεωρούμε ότι είναι η τεχνογνωσία και άσκηση βέλτιστων πρακτικών που εφαρμόζονται σε όλα τα άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Εξετάζοντας τις πρακτικές αυτές, αλλά και αφουγκραζόμενοι τις προτάσεις των ιδίων των Τ.Ε.Α. σχετικά με τους τρόπους που μπορεί να επιτευχθεί η περαιτέρω ανάπτυξη του θεσμού της Επαγγελματικής Ασφάλισης, θεωρούμε ότι θα ήταν ευκαίριο η υφιστάμενη νομοθεσία να συμπληρωθεί από ορισμένες διατάξεις που θα δίδουν στα Τ.Ε.Α. τη δυνατότητα να εισάγουν χωρίς επιμέρους εποπτικές εγκρίσεις, και με μεγαλύτερη ευελιξία, νέα προγράμματα συνταξιοδοτικών παροχών», τόνισε στην παρέμβασή του ο Διοικητής της ΤτΕ.

Και κατέληξε λέγοντας: «Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στη δημιουργία ενός ελεγχόμενου κανονιστικού περιβάλλοντος κατά τρόπο που δεν θα διακυβεύεται η προστασία των μελών του συστήματος. Σε κάθε περίπτωση, η Τράπεζα της Ελλάδος είναι έτοιμη να συνδράμει την Πολιτεία προς αυτήν την κατεύθυνση».

Θεσμικό χαιρετισμό απηύθυνε και η κ. **Βασιλική Λαζαράκου, Διδάκτωρ Νομικής, Πρόεδρος της Επιτροπής**

Κεφαλαιαγοράς, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (IOSCO), Μέλος του Προεδρείου της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΟΟΣΑ. Αναφερόμενη στις αλλαγές στη νομοθεσία που μεταβάλλουν το τοπίο, τις προκλήσεις στα θέματα συμπληρωματικής ασφάλισης και την πρωτοβουλία της Κομισιόν με την Ένωση Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων, δήλωσε: «Το συνέδριο πραγματοποιείται ενάμιση χρόνο μετά τη νομοθεσία. Έχει φέρει την Εποπτεία, τη σύσταση και αδειοδότηση των Τ.Ε.Α., τη δυνατότητα ίδρυσης πολυεργοδοτικών ταμείων. Τα περιουσιακά στοιχεία των Τ.Ε.Α. είναι περίπου 2 δισ. Το Τ.Ε.Κ.Α. σε σχέση με το 2023 έχει αύξηση του 156%. Αντιλαμβάνεστε τη δυναμική του Τ.Ε.Κ.Α. έναντι των άλλων ταμείων. Οι αποταμιεύσεις θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν και να επενδυθούν με τον σωστό τρόπο», είπε, μεταξύ άλλων, η κ. Λαζαράκου.

Βασιλική Λαζαράκου, Διδάκτωρ Νομικής, Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) & του Παγκόσμιου Οργανισμού Εποπτικών Αρχών Κεφαλαιαγοράς (IOSCO), Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης του ΟΟΣΑ.

Ιωάννης Τσικριπής, Γενικός Διευθυντής Προληπτικής Εποπτείας και Εξυγίανσης, Τράπεζα της Ελλάδος.

Κεντρική ομιλία, με τίτλο «Επαγγελματική Ασφάλιση σε μετάβαση: Μελλοντικές προοπτικές και η θεσμική τους διάσταση», παρέθεσε, στη συνέχεια, ο **κ. Ιωάννης Τσικριπής, Γενικός Διευθυντής Προληπτικής Εποπτείας και Εξυγίανσης, Τράπεζα της Ελλάδος.** Ο κ. Τσικριπής υπεραμύνθηκε της αξίας θέσπισης του Ν. 5078/23, τον οποίο χαρακτήρισε «ένα ορόσημο για τη λειτουργία των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης στην Ελλάδα». Ωστόσο, ο νόμος αυτός δεν καταλαμβάνει όλους τους οικείου επαγγελματικούς κλάδους συντάξεων στην Ελλάδα, καθώς επαγγελματικές συντάξεις παρέχουν και ασφαλιστικές επιχειρήσεις μέσω των ομαδικών ασφαλιστηρίων συνταξιοδοτικών προγραμμάτων, τα οποία προσφέρουν σε εργοδότες και εργαζόμενους εδώ και πολλές δεκαετίες. «Όμως, οι επαγγελματικές συντάξεις των εργαζομένων, τις οποίες διαχειρίζονται ασφαλιστικές επιχειρήσεις, δεν απολαμβάνουν το δίκτυο προστασίας όπως οι συνάδελφοί τους που είναι μέλη των Τ.Ε.Α.», τόνισε ο κ. Τσικριπής, αναλύοντας το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Για να συμπληρώσει: «Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι έτοιμη να συνδράμει την Πολιτεία στην κατεύθυνση αυτή, ώστε τα Επαγγελματικά Ταμεία να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της νέας εποχής».

Κρις Αϊσωπος

«Πρέπει να αναπτυχθεί ο θεσμός των Τ.Ε.Α. και να αυξηθούν οι ασφαλισμένοι»

Στο πλαίσιο του #ocin25, ομιλία παρέθεσε και ο **κ. Κρις Αϊσωπος, Πρόεδρος Δ.Σ., Ένωση Θεσμικών Επενδυτών (Ε.Θ.Ε.), Διευθύνων Σύμβουλος, Alpha Trust.** «Ως Ένωση Θεσμικών, αναλύουμε την πραγματικότητα και έχουμε κάποιους προβληματισμούς σχετικά με το παρόν και το μέλλον της επαγγελματικής ασφάλισης. Το 2100, η Ελλάδα θα είναι μείον 3,7 εκατ. κατοίκους, όλη η Ευρώπη βέβαια μειώνεται κατά 150 εκατομμύρια. Υπάρχει φυγή των ανθρώπων –σε τεκνοποίησιμη ηλικία– εκτός Ελλάδας. Μια οικονομία δεν μπορεί να προσδύει με δωρεές, επιδόματα κτλ. Οι εταιρείες θα πρέπει να δίνουν κίνητρα. Το σημαντικότερο στοιχείο που πρέπει να κρατήσετε ότι μόνο ένα 3,3% του πληθυσμού έχει αυτήν τη συμπληρωματική σύνταξη, που η βασική δεν θα φτάσει. Είμαστε απίστευτα πίσω, και πρέπει όλοι να βοηθήσουμε να αναπτυχθεί ο θεσμός και να αυξηθούν οι ασφαλισμένοι. Χρειάζεται να ενεργοποιηθούν οι άνθρωποι, να γεννηθούν παιδιά, και όλοι να καταλάβουμε τη σημασία της αποταμίευσης», τόνισε, μεταξύ άλλων, ο κ. Αϊσωπος, παραθέτοντας, αναλυτικά, συγκεκριμένα οικονομικά στοιχεία.

Ακολούθησε μια σύντομη ομιλία από τον **κ. Γεώργιο Λιακόπουλο, Αντιπρόεδρο Διοικούσας Επιτροπής, Ένωση Εισηγμένων Εταιρειών (ΕΝ.ΕΙΣ.ΕΤ.), Νομικό Σύμβουλο, Όμιλος Πειραιώς Financial Holdings.** «Ως εισηγμένες, μας ενδιαφέρει η επαγγελματική ασφάλιση από τη σκοπιά του εργοδότη, και από την πλευρά της εισηγμένης ως δέκτης κεφαλαίων. Συμφωνούμε με όλες τις προτάσεις του Δρος Νούνη. Με την άνοδο της ποιότητας του ΧΑ, τα τε-

Κρις Αϊσωπος, Πρόεδρος Δ.Σ., Ένωση Θεσμικών Επενδυτών (Ε.Θ.Ε.), Διευθύνων Σύμβουλος, Alpha Trust.

λευταία χρόνια, αυξήσεις κεφαλαίων, με IPOs, βλέπουμε την ενίσχυση των Τ.Ε.Α. ως μια ευκαιρία να καταστούν σημαντικοί θεσμικοί επενδυτές και με τοποθετήσεις στην ελληνική κεφαλαιαγορά. Τα Επαγγελματικά Ταμεία είθισται να επενδύουν με μεγαλύτερη ευκολία στην εγχώρια αγορά με πολλαπλή οφέλη», τόνισε ο κ. Λιακόπουλος.

Γεώργιος Λιακόπουλος, Αντιπρόεδρος Διοικούσας Επιτροπής, Ένωση Εισηγμένων Εταιρειών (ΕΝ.ΕΙΣ.ΕΤ.), Νομικός Σύμβουλος, Όμιλος Πειραιώς Financial Holdings.

Panel I

«Η αξία της ενίσχυσης του Ασφαλιστικού με κεφαλαιοποιντικούς πυλώνες»

Η αξία της ενίσχυσης του Ασφαλιστικού με κεφαλαιοποιντικούς πυλώνες ήταν το κεντρικό θέμα που τέθηκε στο τραπέζι του Panel I στο 6ο Συνέδριο Επαγγελματικής Ασφάλισης. Σε αυτό συμμετείχαν οι κ.κ. **Κωνσταντίνος Τσαγκαρόπουλος**, Γενικός Γραμματέας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, **Σταύρος Κωνσταντάς**, Διευθυντής, Διεύθυνση Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης, Τράπεζα της Ελλάδος, **Νικόλαος Χουρδάκης**, Υποδιοικητής Β', Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.), Πρόεδρος Δ.Σ., Ε.Δ.Ε.Κ.Τ. Α.Ε.Π.Ε.Υ., Α' Αντιπρόεδρος, Α.Ε.Δ.Α.Κ. Ασφαλιστικών Οργανισμών, **Φιλίππα Μιχάλη**, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Πρόεδρος της Επιτροπής Ζωής

& Συντάξεων, Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος (Ε.Α.Ε.Ε.), Πρόεδρος Δ.Σ. και Διευθύνουσα Σύμβουλος, NN Hellas, **Δρ. Χρήστος Π. Νούνης**, Πρόεδρος, Ελληνική Ένωση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.) & Πρόεδρος, Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Υπουργείου Οικονομικών (Τ.Ε.Α.-ΥΠ.ΟΙΚ.), και **Γαβριήλ Αμίτσης**, Καθηγητής Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλειας & Διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

Ο κ. **Τσαγκαρόπουλος**, μεταξύ άλλων, είπε: «Ήδη βλέπουμε μια μεγάλη δυναμική να ανοίγεται με τα Τ.Ε.Κ.Α., όπου, μετά την ίδρυσή τους,

έχουμε δει ιδιαίτερα θετικά σημάδια. Μπορούμε να μιλήσουμε, πλέον, για 546.000 ασφαλισμένους, 204.000 εργοδότες που συμμετέχουν και 310 εκατ. κεφάλαια υπό διαχείριση. Η στρατηγική της δημιουργίας ατομικού κουμπάρ για τη νέα γενιά έχει ήδη κερδίσει το στοίχημα. Στρατηγικός ρόλος του 2ου πυλώνα των Τ.Ε.Α. είναι η ενίσχυση του υπάρχοντος συστήματος».

Ο κ. **Κωνσταντάς** ανέφερε ότι «τα δημογραφικά δεδομένα δυσχεραίνουν το διανεμητικό σύστημα της χώρας, το οποίο είχε θετικό κοινωνικό πρόσημο, όμως, πλέον, αναδεικνύονται οι αδυναμίες του, καθώς οι νέοι εργαζόμενοι, όντας λιγότεροι,

Από αριστερά: Γαβριήλ Αμίτσης, Καθηγητής Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλειας και Διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Χρήστος Νούνης, Πρόεδρος Δ.Σ., Ελληνική Ένωση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.), Πρόεδρος Δ.Σ., Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Υπουργείου Οικονομικών (Τ.Ε.Α.-ΥΠ.ΟΙΚ.), Νικόλαος Χουρδάκης, Υποδιοικητής Β', Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.), Πρόεδρος Δ.Σ., ΕΔΕΚΤ Α.Ε.Π.Ε.Υ., Α' Αντιπρόεδρος, Α.Ε.Δ.Α.Κ. Ασφαλιστικών Οργανισμών, Φιλίππα Μιχάλη, Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και Πρόεδρος της Επιτροπής Ζωής & Συντάξεων, Ένωση Ασφαλιστικών Εταιρειών Ελλάδος (Ε.Α.Ε.Ε.), Πρόεδρος Δ.Σ. και Διευθύνουσα Σύμβουλος, NN Hellas, Σταύρος Κωνσταντάς, Διευθυντής, Διεύθυνση Εποπτείας Επαγγελματικής και Ιδιωτικής Ασφάλισης, Τράπεζα της Ελλάδος, Ρούλα Σαλούρου (Συντονίστρια), Δημοσιογράφος, Η Καθημερινή & Euro2day.gr, Κωνσταντίνος Τσαγκαρόπουλος, Γενικός Γραμματέας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

πρέπει να στηρίζουν τις συντάξεις. Το κεφαλαιοποιητικό σύστημα είναι μια πρόοδος που προκρίθηκε ως τρόπος για να διαδραματίσει συμπληρωματικό ρόλο στην κοινωνική ασφάλιση. Η πρωτοβουλία με το Τ.Ε.Κ.Α. οδήγησε σε αύξηση του ενεργητικού και των εργαζομένων που μετέχουν. Για να γίνει αποδεκτό το σύστημα πρέπει να ισχύσουν κάποιες προϋποθέσεις: θα πρέπει να τονωθεί η αίσθηση ασφάλειας στον εργαζόμενο, να νιώσει ότι μετέχει στο χτίσιμο των συνταξιοδοτικών παροχών του. Παράλληλα, πρέπει να γίνουν θεσμικές μεταβολές και να υπάρξει εποπτεία. Εμείς, για να βοηθήσουμε τους εργοδότες και τους εργαζόμενους να αισθανθούν αυτήν τη σιγουριά της εποπτείας, θα πρέπει να κάνουμε αυτήν την εποπτεία με βάση δύο άξονες».

Στην παρέμβασή του, ο κ. **Χουρδάκης**, μεταξύ άλλων, δήλωσε: «Όταν ξεκινήσαμε, είχαμε στα χέρια μας 400 εκατομμύρια υπό διαχείριση. Αυτά τα κεφάλαια, από τότε και μετά, και έχοντας περάσει από τρεις μεγάλες χρηματοοικονομικές κρίσεις που κλήνισαν τις παγκόσμιες οικονομίες, έφεραν σημαντικές αποδόσεις. Το 2024, υπερδιπλασιάσαν τα ποσά που τους ανατέθηκαν, και, ενώ ήταν προηγούμενως σχεδόν κάτω από 1 δισ., πλέον ανέρχονται σε περισσότερα από 2-2,5 δισ. Αυτό είναι μια ανακούφιση για εμάς, καθώς καταδεικνύεται ότι τα χρήματα που πήγαν στα αποθεματικά του e-Ε.Φ.Κ.Α., σήμερα, έχουν πιάσει τόπο και θα μπορούν να αποδοθούν πίσω σε όλους μας όταν έρθει η ώρα της σύνταξης. Συνεχίζουμε με γνώμονα τη διασφάλιση των χρημάτων μέσα από έναν καινούργιο φορέα, με διευρυμένο σκοπό, προκειμένου να κερδίσουμε ακόμα περισσότερα και να τα διασφαλίσουμε ακόμα καλύτερα. Επιπλέον, επικεντρωνόμαστε σε συνεχείς συνεργασίες και με το Τ.Ε.Κ.Α., και με άλλα ταμεία, να συνεργαστούμε πάνω στην τεχνογνωσία και, μαζί με το ΥΠ.ΟΙΚ., να φτιάξουμε

ένα διευρυμένο πλαίσιο που θα μας παρέχει μεγαλύτερη ευελιξία».

Η κ. **Μιχάλη**, στην τοποθέτησή της, μεταξύ άλλων, ανέφερε: «Η πορεία της ασφαλιστικής διείσδυσης παραμένει στο 2,4% του ΑΕΠ, κάτι που δείχνει ότι υπολειπόμαστε αρκετά με βάση τους μέσους όρους της Ευρώπης. Οι προοπτικές ανάπτυξης δεν μπορούν να έρθουν από μόνες τους. Χρειάζονται παρεμβάσεις για να φτάσουμε σε επίπεδα κοντά στον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Οι παρεμβάσεις αυτές έχουν να κάνουν με τρεις άξονες:

1. Ο πρώτος έχει να κάνει με τη χρηματοοικονομική εκπαίδευση. Η ανάγκη γίνεται πιο επιτακτική υπό το φως των δημογραφικών εξελίξεων.
2. Ο δεύτερος άξονας σχετίζεται με την πληροφόρηση, με το πώς θα μπορέσουμε να ενισχύσουμε την εμπιστοσύνη με πιο απλή ενημέρωση για τις επιλογές που υπάρχουν.
3. Και ο τρίτος άξονας αφορά σε φορολογικά κίνητρα με τρεις μορφές: Σε σχέση με τις εισφορές, να υπάρξουν φοροαπαλλαγές στον 2ο και 3ο πυλώνα ασφάλισης. Να συζητήσουμε για ειδικότερα φορολογικά κίνητρα για τις μικρότερες ηλικίες. Μειωμένη φορολογία στην παροχή, ανάλογα με τη διάρκεια που κάποιος παραμένει σε ένα πρόγραμμα.

Ως Ε.Α.Ε.Ε., είμαστε υπέρ της μερικής εξίσωσης Τ.Ε.Α. και ομαδικών ασφαλίσεων, υπό προϋποθέσεις, με ρεαλισμό και αξιοποιώντας τις καλές πρακτικές και των δύο τομέων. Τις σχετικές μας προτάσεις καταθέσαμε στο Υπουργείο και στην ΤτΕ. Υπάρχουν περιοχές στις οποίες μπορούμε να συνεργαστούμε.

■ Πρώτον, είναι κρίσιμο να προβληφθεί ρητά η φορητότητα των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων μεταξύ των διαφορετικών οχημάτων.

■ Δεύτερον, είναι σημαντική η εκπαίδευση, να δούμε προγράμματα που θα τονώσουν τη χρηματοοικονομική παιδεία, να εξετάσουμε μαζί τη δημιουργία pension dashboards, για να δώσουμε τη σωστή πληροφόρηση. Στην ΝΝ έχουμε κάνει μια έρευνα που εξετάζει πώς αισθάνεται ο Έλληνας καταναλωτής στο σκέλος της χρηματοοικονομικής προετοιμασίας. Η έρευνα δείχνει ότι μόνο 4 στους 10 αισθάνονται έτοιμοι και μάλιστα αυτοί είναι αισιόδοξοι», κατέληξε η κ. Μιχάλη.

Στη δική του παρέμβαση, ο κ. **Νούνης** ανέφερε, μεταξύ άλλων: «Οι θετικές πτυχές του νόμου ενεργοποίησαν την αγορά εργασίας, καθώς και εργοδότης εταιρείες με τις οποίες μιλάμε. Πολλοί κλάδοι της οικονομίας ενδιαφέρθηκαν, διερευνούν το έδαφος του νέου νόμου, με έμφαση στα πολυεργοδοτικά ταμεία, και έχουμε έρθει σε επαφή. Στόχος είναι, με νέες τροποποιήσεις, το υφιστάμενο πλαίσιο να γίνει ακόμα πιο ελκυστικό. Όλο αυτό θα πρέπει να ενισχυθεί και από το κομμάτι των φορολογικών κινήτρων». Αναλύοντας τα επόμενα βήματα, ο κ. Νούνης αναφέρθηκε σε ένα γνωστό ρητό του μεγαλοεπενδυτή Γουόρεν Μπάφετ, λέγοντας ότι οι επενδυτές πρέπει να έχουν κατά νου δύο κανόνες: «Ο πρώτος κανόνας είναι ότι πρέπει τα κεφάλαια που επενδύονται να τα προστατεύουμε ως κόρη οφθαλμού, να προσπαθούμε σε κάθε επένδυσή μας να μην αλλοιω-νεται το κεφάλαιο, και, ο δεύτερος κανόνας είναι να μην ξεχνάμε ποτέ τον πρώτο κανόνα. Οπότε αν είχαμε τον Γουόρεν Μπάφετ μαζί μας και μας μιλούσε για την Επαγγελματική Ασφάλιση, με βάση την διεθνή εμπειρία, αυτό που θα έλεγε είναι ότι η ελκυστικότητα της Επαγγελματικής Ασφάλισης, επειδή στη συντριπτική της πλειοψηφία είναι προαιρετικού χαρακτήρα, είναι τα ισχυρά φορολογικά κίνητρα που πρέπει να συνοδεύουν τον θεσμό. Αυτό ως πρώτος κανόνας.

Fireside Chat I: Patrick Hoedjes, Head of Policy and Supervisory Convergence Department, European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA), Χαράλαμπος Φύτρος, Β' Αντιπρόεδρος Δ.Σ., Ελληνική Ένωση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.), Αναλογιστής & Χρηματοοικονομικός Αναλυτής, Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Johnson & Johnson.

Άρα ο δεύτερος κανόνας είναι ποτέ να μην ξεχνάμε τον πρώτο κανόνα, οπότε θα πρέπει αυτό η Πολιτεία να το δει και να προσπαθήσει να κάνει όσο γίνεται πιο ελκυστικό το περιβάλλον της Επαγγελματικής Ασφάλισης». Αναφέρθηκε ακόμη στην τελική επεξεργασία ενός νέου νομοσχεδίου σε συνεργασία με την Πολιτεία, με τροποποιήσεις που θα επιτρέψουν, μαζί με τους φορείς του 3ου πυλώνα, «να μπορέσουμε να βγούμε επιθετικά στους κοινωνικούς εταίρους της αγοράς εργασίας, με μια στοχευμένη ενημέρωση, για να προσελκύσουμε αποταμιευτικά κεφάλαια με συνταξιοδοτικό προσανατολισμό, προς όφελος των εργαζομένων».

Ο επόμενος συμμετέχων, ο κ. **Αμίτσος**, αφού έκανε μια χρήσιμη ιστορική αναδρομή, που αποτύπωσε το τρομακτικό κενό υστέρησης ανάπτυξης του 2ου πυλώνα ασφάλισης, εξέφρασε κάποιους προβληματισμούς και ανέφερε τις «γκρίζες ζώνες» του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου. Κατά τον ίδιο, στο άμεσο μέλλον, περιμένουμε μια νέα νομοθετική πρωτοβουλία προς αυτήν την κατεύθυνση, στην οποία πρέπει να εισαχθεί ένα κομμάτι για την καλή διακυβέρνηση του θεσμού, και κατέθεσε τη δική του πρόταση.

Στη συνέχεια, και μέσω σύνδεσης, πραγματοποιήθηκε το **Fireside Chat I**, στο πλαίσιο του οποίου ο κ. **Patrick Hoedjes, Head of Policy and Supervisory Convergence Department, European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA)**, συνομίλησε με τον κ. **Χαράλαμπο Φύτρο, Β' Αντιπρόεδρο Δ.Σ., Ελληνική Ένωση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.), Αναλογιστή & Χρηματοοικονομικό Αναλυτή, Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης της Johnson & Johnson.**

Fireside Chat II: Tilmann Galler, Managing Director, Global Market Strategist, J.P. Morgan Asset Management.

Ο κ. **Hoedjes** δήλωσε χαρακτηριστικά ότι η «ευθύνη απέναντι στους πολίτες και η ανάγκη για ένα βιώσιμο και δίκαιο ασφαλιστικό σύστημα βρίσκονται στο επίκεντρο της συζήτησης». Αναπτύσσοντας την προσέγγισή του, σημείωσε τα κάτωθι: «Βασιζόμενοι σε βέλτιστες ευρωπαϊκές πρακτικές και την εμπειρία μηχανισμών, μπορούμε να αναπτύξουμε ένα πολυπληθυσμικό σύστημα, που θα προσφέρει επιλογές, διαφάνεια και ασφάλεια στους ασφαλισμένους. Η αδράνεια αποτελεί το βασικό εμπόδιο, ενώ η αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων και η ενίσχυση των δεξιοτήτων των διαχειριστών των ταμείων είναι απαραίτητες. Με υπευθυνότητα και σωστή καθοδήγηση, μπορούμε να διασφαλίσουμε ότι κάθε πολίτης θα έχει τη σύνταξη που του αξίζει, και θα απολαμβάνει με αξιοπρέπεια τα γηρατιά του».

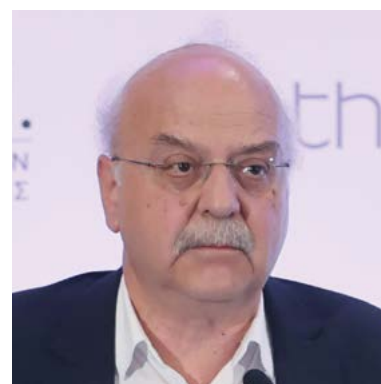
Tilmann Galler

«Η αβεβαιότητα προβληματίζει τους επενδυτές»

Ακολούθως, ένα ακόμα ενδιαφέρον **Fireside Chat** διεξήχθη κατά τη διάρκεια του #ocin25, με ομιλητές τους κυρίους **Tilmann Galler, Managing Director, Global Market Strategist, JP Morgan Asset Management, και Χρήστο Ελλαφρό, Επικεφαλής Επενδυτικής Στρατηγικής, Eurobank.** Ο κ. **Galler**, εξειδικευμένος στα ευρωπαϊκά assets, μίλησε για τα τεκταινόμενα στην παγκόσμια αγορά και την αβεβαιότητα που κυριαρχεί. «Η νέα κυβέρνηση των ΗΠΑ αλλιάζει δραματικά την πορεία σε σχέση με το ελεύθερο εμπόριο, αλλιά και νομισματικά. Η τρέχουσα κατάσταση αφορά τις πολιτικές προστασίες, δείτε τις χρεώσεις, σαν να είμαστε στη δεκαετία του 1930. Το μέγεθος του αντίκτυπου είναι μεγαλύτερο από ό,τι στο παρελθόν. Οι δασμοί ανεβάζουν τον πληθωρισμό και εμποδίζουν την

Fireside Chat III: Ιωάννης Λιβανάς, Διευθύνων Σύμβουλος, State Super (SAS Trustee Corporation), Στέργιος Μπακάλης, Επισκέπτης Καθηγητής, Σχολή Διεθνούς Οικονομίας, Κεντρικό Πανεπιστήμιο Χρηματοοικονομικών και Οικονομικών, Πεκίνο-Κίνα. Συντονιστής: Γεώργιος Κ. Μπήτρος, Ομότιμος Καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Άγγελος Στεργίου, Καθηγητής Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλισης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

ανάπτυξη. Αυτό που παρατηρούμε είναι ότι βιώνουμε ένα “σοκ” στην οικονομία, γίνεται η ζημιά στο συναίσθημα των επενδυτών. Πληττεται το συναίσθημα και ελλοχεύουν κίνδυνοι για την οικονομία και τις αγορές», θα πει, μεταξύ άλλων. Για να καταλήξει στο ότι η «JP Morgan Asset Management έχει μεγάλη γνώση των αγορών. Παρατηρείς ότι το πιο σημαντικό είναι πού και με ποιον επενδύεις. Όχι το πότε».

Στη συνέχεια του προγράμματος, διεξήχθη το **Fireside Chat III**, με τίτλο: **«Το συνταξιοδοτικό σύστημα της Αυστραλίας»**, το οποίο συντόνισε ο κ. **Γεώργιος Κ. Μπήτρος**, Ομότιμος Καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, με ομιλητές τους κυρίους **Ιωάννη Λιβανά, Διευθύνοντα Σύμβουλο, State Super (SAS Trustee Corporation), και Στέργιο Μπακάλη, Επισκέπτη Καθηγητή στη Σχολή Διεθνούς Οικονομίας, Κεντρικό Πανεπιστήμιο Χρηματοοικονομικών και Οικονομικών, Πεκίνο-Κίνα.**

Ο κ. **Λιβανάς** ανέλυσε το επιτυχημένο μοντέλο του αυστραλιανού συστήματος συνταξιοδότησης, με έμφαση στον 2ο πυλώνα και το οικοσύστημα των superannuation ταμείων. Τόνισε τη σημασία της απλότητας, της διαφάνει-

ας και της εμπιστοσύνης, καθώς και τη συμμετοχή εργοδοτών και εργαζομένων με υποχρεωτικές εισφορές 12% του εισοδήματος. Ο κ. **Μπακάλης** παρουσίασε στοιχεία για τα Επαγγελματικά Ταμεία, εξηγώντας πως πρόκειται για πυλώνα που λειτουργεί με κριτήρια ετών εργασίας και χωρίς φορολόγηση συντάξεων, ενώ εφαρμόζονται εισοδηματικά κριτήρια.

Άγγελος Στεργίου

«Γιατί η επαγγελματική ασφάλιση ΔΕΝ είναι πολυτέλεια (και όλα όσα πρέπει να αλληλάξουν)»

«Η συμβολή της ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α. στη μελέτη και έρευνα της Επαγγελματικής Ασφάλισης στην Ελλάδα»
τέθηκε στο επίκεντρο της ομιλίας του κ. **Άγγελου Στεργίου**, Καθηγητή Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλισης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, στο 6ο Συνέδριο Επαγγελματικής Ασφάλισης.

Στα κύρια σημεία της ομιλίας του, αναφέρθηκε στο αφιέρωμα για την Επαγγελματική Ασφάλιση που έχει γίνει σε εγχώριο επιστημονικό περιοδικό, σε συνεργασία με την ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α. Κοινή διαπίστωση είναι πως είμαστε ουραγοί στην Ευρώπη,

και διεθνώς μάλλον, στην Επαγγελματική Ασφάλιση. «Οφείλουμε να δώσουμε μια γερή ώθηση, καθώς αμφιβάλλω αν η επαγγελματική ασφάλιση είναι γνωστή στους Έλληνες. Ο Έλληνας δυσκολεύεται να καταλάβει τι είναι επαγγελματική σύνταξη», τόνισε ο κ. **Στεργίου**. Και συνέχισε: «Η ενασχόληση με την Επαγγελματική Ασφάλιση απαιτεί γνώση, δεν είναι όπως στη δημόσια, που απλώς καταβάλλουμε εισφορές κ.λπ. Ο 2ος πυλώνας δεν εξαντλείται στην απλή καταβολή εισφορών, οι ασφαλισμένοι θα πρέπει να γνωρίζουν και να μετέχουν στην ασφάλιση. Έπειτα, as μην ξεχνάμε ότι τα επαγγελματικά ταμεία διέπονται από αυτονομία και αυτοδιοίκηση. Όμως, η διοίκηση των ταμείων αυτών απαιτεί γνώση, διάδοση της ιδέας και αλληλεγγύη. Δυστυχώς, στην Ελλάδα, δεν ήμασταν ποτέ εξοικειωμένοι με την κουλτούρα της επαγγελματικής ασφάλισης».

Και ολοκλήρωσε την ομιλία του ως εξής: «Θα πρέπει να έχουμε κατά νου, πλέον, ότι η Επαγγελματική Ασφάλιση δεν είναι πολυτέλεια, αν λάβουμε υπόψη την κατάσταση των δημοσίων συντάξεων σήμερα. Για να συντηρηθούν σε ένα αξιοπρεπές επίπεδο θα πρέπει και ο 2ος πυλώνας να λειτουργήσει συμπληρωματικά».

Από αριστερά: Χαράλαμπος Φύτρος, Β' Αντιπρόεδρος Δ.Σ., Ελληνική Ένωση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.), Αναλογιστής & Χρηματοοικονομικός Αναλυτής, Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Johnson & Johnson, Philippos Mannaris, Partner, Aon Wealth Solutions, Chairman of MAP Fund - Multi-Employer Occupational Pension Scheme in Cyprus, Dr. Francesco Briganti, Secretary General of the Cross Border Benefits Alliance-Europe (CBBA-Europe), CEO and Founder of the Employee Benefits and Welfare Institute (EBWI), Member of EIOPA's Occupational Pensions Stakeholder Group (OPSG), Γαβριήλ Αμίτσης (Συντονιστής), Καθηγητής Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλειας και Διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

Panel II

«Η δυναμική των πολυεργοδοτικών Τ.Ε.Α. στην ανάπτυξη του 2ου πυλώνα ασφάλισης»

Λίγο πριν από το lunch break, πραγματοποιήθηκε το **Panel II**, με **συντονιστή** τον κ. **Γαβριήλ Αμίτση**, Καθηγητή Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλειας και Διευθυντή του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, και ομιλητές τους κυρίους: **Dr. Francesco Briganti**, Secretary General of the Cross Border Benefits Alliance-Europe (CBBA-Europe), CEO and Founder of the Employee Benefits and Welfare Institute (EBWI), Member of EIOPA's Occupational Pensions Stakeholder Group (OPSG), **Marnik Van Impe**, Senior Advisor, PensioPlus, Board Member, European Association of Paritarian Institutions (AEIP), **Philippos Mannaris**, Partner, Aon

Wealth Solutions, Chairman of MAP Fund - Multi-Employer Occupational Pension Scheme in Cyprus (PPT OK), και **Χαράλαμπος Φύτρος**, Β' Αντιπρόεδρο Δ.Σ., Ελληνική Ένωση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.), Αναλογιστή & Χρηματοοικονομικό Αναλυτή στο Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης της Johnson & Johnson.

Ο κ. **Briganti** υπογράμμισε τη σημασία του 2ου πυλώνα και της διαφοροποίησης των πηγών συνταξιοδότησης, ειδικά στη Νότια Ευρώπη, όπου υπάρχει υπερβολική εξάρτηση από το κρατικό σύστημα. Ο κ. **Van Impe** παρουσίασε το επιτυχημένο παράδειγμα του Βελγίου, όπου το 97% των εργαζομένων συμμετέχουν

σε συνταξιοδοτικά ταμεία του 2ου πυλώνα και η κυβέρνηση προχωρά σε ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις. Ο κ. **Mannaris** τόνισε την ανάγκη για συνδυασμό κινήτρων πέρα από τη φορολογία, ενώ ο κ. **Φύτρος** επεσήμανε ότι τα πολυεργοδοτικά Τ.Ε.Α. μπορούν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά και στην Ελλάδα, εφόσον δοθεί έμφαση στην ευελιξία εισχώρησης εργοδοτών και στην ενοποιημένη αναφορά στοιχείων.

Όλοι οι ομιλητές συμφώνησαν στο ότι ο 2ος πυλώνας είναι κρίσιμος για τη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος και την ενίσχυση της κοινωνικής προστασίας.

Μετά το διάλειμμα, ακολούθησε η

Τιμητική Διάκριση, η οποία απονεμήθηκε στον κ. **Νικόλαο Μοσχάτο**, **Ιδρυτικό Γενικό Γραμματέα Δ.Σ., Ελληνική Ένωση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.)**, για την πολυετή και πολυτίμη προσφορά

του στον θεσμό της Επαγγελματικής Ασφάλισης. **Το βραβείο παρέδωσαν ο Δρ. Χρήστος Π. Νούνης**, Πρόεδρος ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α. & Τ.Ε.Α.-ΥΠ.ΟΙΚ., ο κ. **Χαράλαμπος Φύτρος**, FHAS, CFA, PhD, Β' Αντιπρόεδρος ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.,

Αναλογιστής & Χρηματοοικονομικός Αναλυτής, Τ.Ε.Α. Johnson & Johnson, και ο κ. **Χαράλαμπος Κατσιπουλάκης**, Γενικός Γραμματέας ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.

Panel III

«Η εμπειρία των κοινωνικών εταίρων του τραπεζικού τομέα από τη συμμετοχή τους στον θεσμό της Επαγγελματικής Ασφάλισης»

Οι εργασίες του 6ου Συνεδρίου Επαγγελματικής Ασφάλισης συνεχίστηκαν με ένα ακόμη Panel εξαιρετικού ενδιαφέροντος, με **συντονιστή τον Βασίλη Αγγελόπουλο, Δημοσιογράφο, Η Ναυτεμπορική**. Ομιλητές ήταν οι κύριοι Θεοφάνης Μυλωνάς, Επικεφαλής Wealth Management, Eurobank, Διευθύνων Σύμβουλος, Eurobank Private Bank Luxembourg, **Γεώργιος Μιχαλόπουλος**, Chief Wealth Management Officer, Όμιλος Alpha Bank, Πρόεδρος Δ.Σ., Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Προσωπικού Ομίλου Alpha Services and Holdings, **Στάθης Χαρίτος**, Πρόεδρος Δ.Σ., Σωματείο Εργαζομένων Τράπεζας Eurobank - Union Eurobank, Αντιπρόεδρος Δ.Σ., Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Προσωπικού Ομίλου Eurobank, **Τάσος Γκιότης**, Πρόεδρος Δ.Σ., Σύλλογος Προσωπικού Alpha Bank, Μέλος Δ.Σ., Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Προσωπικού Ομίλου Alpha Services and Holdings.

Ο κ. **Μυλωνάς**, στην τοποθέτησή του, ανέφερε ότι «τα Τ.Ε.Α. παρέχουν αποδόσεις πολύ σημαντικές σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, είναι κάτι που μπορεί να βοηθήσει τους εργαζόμενους στην πορεία τους προς τη συνταξιοδότηση. Αποτελούν σημαντικό εργαλείο των εργοδοτών προκειμένου να έχουν το ανάλογο loyalty των υπαλλήλων τους στον

οργανισμό. Οι εργαζόμενοι, από τη μεριά τους, μπορούν να επενδύσουν και να μεγαλώσουν τον κουμπαρά τους. Ας μην ξεχνάμε ότι είμαστε στην Ελλάδα, ξέρουμε ότι το ασφαλιστικό είναι ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα, και τα Τ.Ε.Α. προσφέρουν μια πολύ μεγάλη λύση. Εμείς, ως τράπεζες, οφείλουμε να τα στηρίξουμε», είπε. Στην ερώτηση εάν ο 2ος πυλώνας ασφαλίσης μπορεί να λειτουργήσει ως όχημα αποταμιευτικής βάσης, ο κ. Μυλωνάς απάντησε: «Είναι εθνικός σκοπός να γίνουν ένα τέτοιο εργαλείο για δύο κυρίως λόγους: πρέπει να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα της υπογεννητικότητας και της έλλειψης επενδύσεων. Αν ο θεσμός προχωρήσει, θα επιτελέσει αυτόν τον σκοπό, δεν υπάρχει άλλο μέσο να εξυπηρετήσει τους δύο αυτούς σκοπούς και να λύσει τα προβλήματα, μέσω στήριξης των οικογενειών ενάντια στην υπογεννητικότητα και της τόνωσης των επενδύσεων. Είναι χαρακτηριστικό ότι για να πετύχουμε περαιτέρω ανάπτυξη, θα πρέπει οι επενδύσεις να αυξηθούν κατά 10%. Τα Τ.Ε.Α., όπως έχει ειπωθεί, είναι οι μεγαλύτεροι θεσμικοί επενδυτές, μπορούν να υποστηρίξουν την οικονομία, να κάνουν έργα υποδομής κ.λπ. Ήδη έχουν αρχίσει να κοιτούν, δειλά, και διάφορες εναλλακτικές επενδύσεις».

Ο κ. **Μιχαλόπουλος**, από τη μεριά του, ανέφερε: «Οι τράπεζες είναι

φορείς παροχής υπηρεσιών, και γνωρίζουμε ότι είναι το ανθρώπινο κεφάλαιο που θα καταφέρει να μας βοηθήσει να επιτελέσουμε το έργο μας. Τα Τ.Ε.Α. είναι μια win-win συνταγή με 3 συστατικά:

- **Επένδυση:** Αποτελούν επένδυση στη σταθερότητα και διακράτηση εργαζομένων που θα θελήσουν να παραμείνουν σε έναν οργανισμό, να είναι αποδοτικοί. Πρόκειται για ένα συμβόλαιο των δύο πλευρών που σκοπεύει στην προσωπική ανάπτυξη και ευημερία.
- **Ευθύνη:** Μέσα από ένα αυστηρό εποπτικό πλαίσιο. Η παρουσία των ασφαλισμένων είναι αυτόνομη, έχουν συνεχή και τακτική ενημέρωση, αυτό το όχημα το αγκαλιάζουμε για τους ανθρώπους μας και για όλους τους άλλους που θέλουν να συμμετέχουν στο ταμείο, μέσω και των πολυεργοδοτικών ταμείων.
- **Ευημερία:** Πολύ απλά, να αναφέρω, ένα ευρώ δίνει ο εργαζόμενος, ένα ο εργοδότης και ένα ο διαχειριστής σε βάθος χρόνου. Έτσι τριπλασιάζεται η επένδυση του ασφαλισμένου, και με φορολογικά κίνητρα η αναλογία είναι 1 προς 3,5».

Σχετικά με την κουβέντα της αποταμίευσης και πώς μπορεί ο 2ος πυλώνας να συνδράμει σε αυτήν, ο

Από αριστερά: Τάσος Γκιάντης, Πρόεδρος Δ.Σ., Σύλλογος Προσωπικού Alpha Bank, Μέλος Δ.Σ., Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Προσωπικού Ομίλου Alpha Services and Holdings, Στάθης Χαρίτος, Πρόεδρος Δ.Σ., Σωματείο Εργαζομένων Τράπεζας Eurobank - Union Eurobank, Αντιπρόεδρος Δ.Σ., Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Προσωπικού Ομίλου Eurobank, Γεώργιος Μιχαλόπουλος, Chief Wealth Management Officer, Όμιλος Alpha Bank, Πρόεδρος Δ.Σ., Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Προσωπικού Ομίλου Alpha Services and Holdings, Θεοφάνης Μυλωνάς, Επικεφαλής Wealth Management, Eurobank, Διευθύνων Σύμβουλος, Eurobank Private Bank Luxembourg, Βασίλης Αγγελόπουλος (Συντονιστής), Δημοσιογράφος, Η Ναυτεμπορική.

κ. Μιχαλόπουλος τόνισε: «Ας μην πυροβολούμε ό,τι συμβαίνει στον 1ο πυλώνα. Το κομμάτι των Τ.Ε.Α. και οι τράπεζες, έχοντας “περπατήσει” στο πεδίο του 2ου πυλώνα, έχουν διαφημίσει προς τα έξω την νέα, καινοτόμα δομή, μπορούν να βοηθήσουν προς την κατεύθυνση της αποταμιευτικής κουλτούρας, που λείπει στην Ελλάδα. Είμαστε στο -2% του ΑΕΠ σε αποταμίευση, οι Έλληνες επενδύσαμε, ως επί το πλείστον, σε ακίνητη περιουσία. Στην Ευρώπη, η αναλογία είναι 1/3 καταθέσεις, 1/3 επενδύσεις και 1/3 αποταμιευτικά προγράμματα. Η αποταμίευση πρέπει να γίνεται με διαφάνεια, κανόνες και εποπτεία. Παραμένει οικειοθελής η συμμετοχή, οι εργαζόμενοι βλέπουν ότι μέσα από τα Τ.Ε.Α. η αποταμίευση γίνεται επένδυση, γνωρίζουν τι είναι απόδοση, χρόνος, ρίσκο, κίνδυνος. Μετά τις χρηματοοικονομικές κρίσεις των τελευταίων ετών, οι εργαζόμενοι είδαν ότι τα χρήματα

από το αποταμιευτικό ασφαλιστικό πρόγραμμα τους οδήγησαν στο να αυξήσουν τη συμμετοχή τους στο Τ.Ε.Α. Οι τράπεζες έχουμε μεγαλύτερη ευθύνη πάνω σε αυτό, στην προσπάθεια να μεταλλαμπαδεύσουν γνώσεις οικονομικές».

Ο κ. **Χαρίτος** δήλωσε: «Το συνδικαλιστικό κίνημα παλαιά είχε αριστερόστροφες αγκυλώσεις και απέρριπτε αυτόν τον θεσμό, στρεφόταν περισσότερο προς την κοινωνική συνταξιοδότηση. Παράλληλα, οι κυβερνήσεις απέφευγαν τα φορολογικά κίνητρα, που θα έδιναν στους εργοδότες το έναυσμα να στηρίξουν τον θεσμό. Εμείς είπαμε ότι πρέπει να προχωρήσουμε. Αποφασίσαμε ότι έπρεπε να πείσουμε τους εργαζόμενους να περάσουν από τα ομαδικά ασφαλιστήρια στο καθεστώς του επαγγελματικού ταμείου. Τα σημεία που μας ενώνουν ήταν πολλά, εξάλλου γνωρίζαμε ότι θα είχαμε

συμμετοχή στο διοικητικό σχήμα. Γνωρίζαμε ότι θα υπάρχει διαφάνεια, στο δικό μας ταμείο σήμερα έχουμε τη θέση του αντιπροέδρου και μπορούμε να ερευνούμε την επενδυτική πολιτική, αλλά και να ασκούμε βέτο. Παράλληλα, διαφυλάξαμε όλες τις περασμένες παροχές και ορίσαμε μια διαδικασία κατά την οποία, σε περίπτωση που κάτι δεν πήγαινε καλά, ο εργοδότης θα είχε την υποχρέωση να μεταφέρει τις παροχές σε άλλον οργανισμό. Έπειτα από όλα αυτά, οι εργαζόμενοι κατά 100% συμφώνησαν να πάμε στο νέο σχήμα. Όμως, με τον Νόμο 5078/2023, όλα άλλαξαν, και για αυτό προσφύγαμε στη δικαιοσύνη και στο ΣτΕ. Να δώσω δύο παραδείγματα των αρνητικών επιδράσεων της νέας νομοθεσίας:

1. Πρώτο ήταν η μείωση των εισφορών στο ταμείο μας. Έτσι, από 24 εκατ. ευρώ το 2023 πήγαμε στα

14 εκατ. το 2024, μια δραματική μείωση, γιατί μπήκε πηλὸν στη δυνατότητα να καταθέσει κάποιος μέρος της αποταμίευσής του.

2. Ένα δεύτερο παράδειγμα ήταν η αφαίρεση του φορολογικού κινήτρου. Είχαμε προηγουμένως ένα φορολογικό καθεστώς με διαφορετικό πλαίσιο, τώρα η Πολιτεία έρχεται και νομοθετεί την ανατροπή όλων των δεδομένων. Από το 2024, ως εκ τούτου, άλλαξε το φορολογικό καθεστώς, και η δυνατότητα αποταμίευσης, καθώς και οι όροι για να λάβει κάποιος το επάπαξ.

Παρατηρήθηκε, λοιπόν, μια ανάσχεση του ρεύματος που είχε αρχίσει να αναδεικνύεται με την ίδρυση των Τ.Ε.Α., έκτοτε κανένα ταμείο δεν ιδρύθηκε. Έτσι προσφύγαμε στη νομική οδό και στο ΣΤΕ, προσβάλλοντας τις αρνητικές φορολογικές επιπτώσεις και τις "γκρίζες ζώνες" της νέας νομοθεσίας».

Ο κ. Γκιάνης τοποθετήθηκε ως εξής: «Όταν ξεκινήσαμε να μιλάμε συνδικαλιστικά για το κεφαλαιοποιητικό σύστημα, τότε υπήρχε η αντίληψη ότι εκπροσωπούσαμε τα συμφέροντα των εργοδοτών, των πολυεθνικών κ.λπ. Εμείς το παλεύσαμε πάνω από μία δεκαετία, σαν σύλληλος φτιάξαμε και το πρώτο αποταμιευτικό πρόγραμμα, με αποδόσεις που ξεπέρασαν το 170%!

Σήμερα, είναι τεράστιος ο αγώνας που γίνεται όχι για να πείσεις τον ίδιο τον εργαζόμενο να συμμετάσχει, αλλά και το σύνολο όσων δεν έχουν επαγγελματικά ταμεία. Πρέπει, επίσης, να πείσεις την Πολιτεία για το αν ο θεσμός λειτουργεί προς όφελος όλων. Κάποιοι δεν πιστεύουν στον θεσμό, είμαστε μια χώρα με τεράστιο δημογραφικό πρόβλημα, βρισκόμαστε στον γκρεμό όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση. Παρατηρείται μια κινητικότητα και μια νέα γενιά

που έρχεται στην αγορά εργασίας. Πρέπει σε αυτά τα παιδιά να τους δώσεις όραμα και μια άλλη παροχή. Ο ίδιος ο θεσμός της επαγγελματικής ασφάλισης αποτελεί ένα όραμα.

Σχετικά με τη δικαστική διαμάχη με αφορμή τη νέα νομοθεσία, είπε: «Αλλάζει η φυσιογνωμία τη ασφάλισης όταν μπερδεύουμε δύο πυλώνες με διαφορετικά συμφέροντα. Με τα νέα δεδομένα, άλλαξε όλη η φιλοσοφία της Επαγγελματικής Ασφάλισης. Τα ομαδικά ασφαλιστήρια έχουν έναν κερδοσκοπικό σκοπό, τα Τ.Ε.Α. έχουν κοινωνικό, και σε αυτά έχει επιβληθεί ένα πολύ αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο. Αντίθετα, το πλαίσιο στα ομαδικά είναι πιο ελεύθερο. Όταν αλλάξεις όλη τη φιλοσοφία της Επαγγελματικής Ασφάλισης, αυτό αποτελεί ένα χτύπημα στην ουσία των Τ.Ε.Α. Με αυτές τις αλλαγές δεν πρόκειται να δημιουργήσεις κλίμα αποταμιευτικής κουλτούρας για τη νέα γενιά. Στερεί τη θέληση των νέων εργαζόμενων να αποκτήσουν κουλτούρα αποταμίευσης, συνεπώς πρέπει να ανακτήσουμε το κεφάλαιο της εμπιστοσύνης».

Στη συνέχεια, είχαμε διαδοχικά **δύο Fireside Chats**. Το **πρώτο** είχε τίτλο

"Retirement and Pension Solutions powered by Allianz" και ομιλητές τον **Dr. Kai Wallbaum**, Managing Director, Head of Asset-Life Business, Allianz Global Investors, και τον κ. **Χρήστο Γεωργίου**, Chief Financial Officer & Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής, Allianz.

Κατά τη διάρκεια της εισήγησής του, ο κ. **Wallbaum** αναφέρθηκε στις παγκόσμιες προκλήσεις του συνταξιοδοτικού, επισημαίνοντας ότι μέχρι το 2030 ο πληθυσμός άνω των 65 ετών θα αυξηθεί σημαντικά και θα απαιτεί σταθερό επίπεδο διαβίωσης. Τόνισε ότι περίπου το 60% των assets παγκοσμίως σχετίζεται με τις ΗΠΑ και την Ευρώπη, ενώ υπογράμμισε τη σημασία των συνταξιοδοτικών σχημάτων ως εργαλείων κεφαλαιακής στρατηγικής. Αναφέρθηκε στην ανάγκη καταμερισμού κινδύνου και στην αξιοποίηση ιδίων κεφαλαίων για σταθερότητα. Υποστήριξε ακόμη ότι η αποσυσσώρευση απαιτεί προσεκτικό σχεδιασμό, π.χ. με χρήση annuities. Η διαχείριση της μεταβλητότητας, όπως είπε, βασίζεται στην καθοδήγηση και τη σωστή στρατηγική, με στόχο την παροχή σταθερού μηνιαίου εισοδήματος.

Fireside Chat IV: Retirement and Pension Solutions powered by Allianz
Dr. Kai Wallbaum, Managing Director, Head of Asset-Life Business, Allianz Global Investors, Χρήστος Γεωργίου, Chief Financial Officer & Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής, Allianz.

Fireside Chat V: Κωνσταντίνος Κονδάκης, Διευθυντής Επενδύσεων, Πειραιώς Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ., Ανέστης Ντόκας (Συντονιστής), Δημοσιογράφος, Η Ναυτεμπορική, Μάνος Δροσάτσος, Διευθύνων Σύμβουλος & Chief Investment Officer, Iolcus Investments ΑΕΔΟΕΕ.

Στο **δεύτερο Fireside Chat**, συντονιστής ήταν ο κ. **Ανέστης Ντόκας**, Δημοσιογράφος «Η Ναυτεμπορική», και ομιλητές οι κύριοι **Μάνος Δροσάτσος**, Διευθύνων Σύμβουλος & Chief Investment Officer, Iolcus Investments Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε., και **Κωνσταντίνος Κονδάκης**, Διευθυντής Επενδύσεων, Πειραιώς Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.

Ο κ. **Δροσάτσος** μίλησε για την ανάπτυξη των private funds και των evergreen funds, που προσφέρουν ρευστότητα. Υπογράμμισε την ανάγκη μεγαλύτερης συμμετοχής των συνταξιοδοτικών ταμείων στις εναλλακτικές επενδύσεις και εμφανίστηκε αισιόδοξος για το μέλλον. Ο κ. **Κονδάκης** ανέδειξε τον θεσμικό ρόλο των asset managers, επισημαίνοντας πως τα κριτήρια ESG –αν και συχνά παρεξηγημένα– αποκαλύπτουν σημαντικούς κινδύνους που δεν εντοπίζονται με τα παραδοσιακά εργαλεία ανάλυσης. Αναφέρθηκε σε παραδείγματα παρέμβασης της Πειραιώς Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ., όταν διαφώνησαν με αποφάσεις που δεν εξυπηρετούσαν το σύνολο των μετό-

χων. Επεσήμανε ότι τέτοιες ενέργειες μπορούν να επηρεάσουν θετικά τη συμπεριφορά των εταιρειών.

Ακολούθησε η **ομιλία** του κ. **Ευστράτιου Σαραντινού**, Διευθύνοντος Συμβούλου της Εθνικής Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ., με θέμα **«Οι γεωπολιτικές τάσεις και οικονομικές ανισορροπίες στην εποχή της απο-παγκοσμιοποίησης»**.

Κατά τη διάρκεια αυτής, ο κ. **Σαραντινός** τόνισε ότι η Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ. καταφέρει να έχει αποδόσεις και να αυξάνει τα έσοδα των συνταξιούχων και διερωτήθηκε γιατί η αμερικανική κυβέρνηση προχώρησε σε δασμούς και δημιούργησε αβεβαιότητα στις αγορές.

«Τα ελλείμματα είναι τεράστια, ειδικά αυτό των ΗΠΑ, και ο ρυθμός αύξησης. Η δέσμευση 300 δισ. ευρώ που επέβαλλε η Αμερική στη Ρωσία μετά τον πόλεμο της Ουκρανίας. Η κίνηση των ΗΠΑ να δεσμεύσει περιουσιακά στοιχεία της Ουκρανίας προβληματίζει τις αγορές, καθώς εκτίμησαν ότι

αυτό θα μπορούσε να συμβεί και σε άλλες χώρες, π.χ. Κίνα. Με την πάροδο των ετών, η Αμερική διέυρυνε το έλλειμμα. Φτάνουμε στο 1965 και οι Γάλλοι αντάλλαξαν δολάρια σε χρυσό. Στις 15 Αυγούστου 1971, ο Νίξον κάνει διάγγελμα και είπε ότι σταματά η μετατροπή του δολαρίου σε χρυσό. Άρχισε αμέσως το έλλειμμα προϋπολογισμού. Αυτό έχει δημιουργήσει ένα τεράστιο χρέος, ύψους 36 τρις. δολαρίων. Το ύψος δεν προβληματίζει τόσο την αγορά όσο ο ρυθμός ανάπτυξης, όπως και το εκτός ισολογισμού χρέος. Έρχεται η κυβέρνηση Τραμπ για να αυξήσει τα έσοδα (δασμοί, δηλαδή φόρος που σημαίνει πληθωρισμός και ύφεση), να μειώσει τα έξοδα (όρισε τον Μασκ να το κάνει και απέτυχε, οι δημόσιες δαπάνες μειώθηκαν ελάχιστα παρά τις εξαγγελίες) και να μειώσει τις αμυντικές δαπάνες. Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Ευρώπης είναι επιβαρυνόμενο, που την κάνει μη ανταγωνιστική. Η Ευρώπη όμως αποτέλεσε το ασφαλές καταφύγιο στην κρίση. Η Αμερική έχει τη μοναδικότητα (57% των παγκόσμιων διαθεσίμων βρίσκεται σε δολάρια). Ευρώπη και ΗΠΑ, όταν υπήρξε ανάγκη, παρενέβησαν στις αγορές παίρνοντας ομόλογα, ώστε να κρατηθούν σταθερές οι τιμές.

Ευστράτιος Σαραντινός, Διευθύνων Σύμβουλος, Εθνική Asset Management Α.Ε.Δ.Α.Κ.

Ηλίας Γεωργουλέας, Ιδρυτής και Μέλος Δ.Σ., Όμιλος Global Wealth.

Ποια είναι όμως τα συμπεράσματα; Βραχυπρόθεσμες δεν γίνονται, μόνο μακροπρόθεσμες. Κρατήστε τη λέξη “πληθωρισμός”. Θα επιβαρυνθεί η αξία των ομολόγων μακράς διάρκειας. Θα δημιουργηθεί ένα υφεσιακό τοπίο. Τα χρηματιστήρια έχουν μια απόδοση 10% σε ένα βάθος χρόνου, αλλά αυτήν τη στιγμή οι αποτιμήσεις δεν συνηγορούν σε κάτι τέτοιο. Θα υπάρξει μεταβλητότητα, αλλά είμαστε πολύ καλά τοποθετημένοι, ώστε να αυξηθούν οι συντάξεις των πελατών μας», υπογράμμισε ο κ. Σαραντινός.

Αμέσως μετά, ακολούθησε και η ομιλία του κ. **Ηλία Γεωργουλέα**, Ιδρυτή και Μέλους του Δ.Σ. του Ομίλου Global Wealth.

Ο κ. **Γεωργουλέας** περιέγραψε, αρχικά, το προφίλ του ομίλου: «Το 2024 ήταν χρονιά-ορόσημο για εμάς, με το dual listing στο Χ.Α. Παράλληλα, προχωράμε σε επέκταση μέσω συνεργασιών. Η Global Wealth Group PLC, εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, από το 2022, ηγείται ως στρατηγικός επενδυτής στον νέο γύρο χρηματοδότησης ύψους 3,6 εκατ. ευρώ (3 εκατ. λίρών) της Wealthyhood, της πρωτοποριακής επενδυτικής εφαρμογής με έδρα το

Λονδίνο», είπε, μεταξύ άλλων, ο κ. Γεωργουλέας. «Όσο διευρύνουμε το χαρτοφυλάκιο με νέους υδροηλεκτρικούς σταθμούς, οι αποδόσεις αυξάνονται, καθώς είμαστε το μοναδικό dark green fund που επενδύει στα υδροηλεκτρικά πάρκα στην Ελλάδα» επεσήμανε, μεταξύ άλλων.

Παράλληλα, απευθυνόμενος στους συμμετέχοντες του #ocin25, απηύθυνε το εξής κάλεσμα: «Δημιουργήστε το δικό σας tailor-made fund, σχεδιασμένο αποκλειστικά για εσάς. Αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα που σας προσφέρει η μορφή αυτή διαχείρισης των περιουσιακών σας στοιχείων και των επιχειρήσεών σας... Αξιοποιήστε το ενεργητικό του ασφαλιστικού σας ταμείου μέσω ενός εξοταμικευμένου αμοιβαίου κεφαλαίου, καθώς υπάρχουν πλεονεκτήματα, όπως ευελιξία σε επίπεδο διαχείρισης, διαφάνεια και αξιοπιστία, χαμηλότερα κόστη λειτουργίας, ενδεδειγμένο επενδυτικό όχημα και φορολογικά πλεονεκτήματα».

Το πρόγραμμα συνεχίστηκε με την ομιλία του κ. **Ευάγγελου Χαρατσά, Προέδρου & Διευθύνοντος Συμβούλου της BETA Χρηματιστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ.**, ο οποίος μίλησε για το πρώτο Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης στην ελληνική ναυτιλία. «Η εταιρεία μας είναι ο διαχειριστής του ναυτιλιακού επαγγελματικού ταμείου Τσάκου, που συστάθηκε το 2019. Ήταν μια πρωτοποριακή κίνηση, και παραμένει το μοναδικό στον χώρο της ναυτιλίας, και ένα ακόμη χαρακτηριστικό του είναι ότι η πλειοψηφία των ασφαλισμένων είναι αλλοδαποί ναυτικοί. Υπήρχε μια επιφυλακτικότητα στην αρχή από τους ασφαλισμένους, αλλά το εμπιστεύτηκαν και τους δικαίωσε. Το ενεργητικό του βρίσκεται στα 12 εκατ. ευρώ. Φέτος, συμμετέχουμε για τρίτη χρονιά στο συνέδριο. Αυτήν τη χρονιά, δεν θα μιλήσουμε για τα προβλήματα του κλάδου, αλλά θα εστιάσουμε στο τι ήταν αυτό που μας

Ευάγγελος Χαρατσάς, Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος, BETA Χρηματιστηριακή Α.Ε.Π.Ε.Υ.

βοήθησε και τι προτείνουμε σε άλλα συνταξιοδοτικά ταμεία. Η διαπίστωση είναι ότι η πλειοψηφία των Τ.Ε.Α. αντιμετωπίζει τις μετοχές ως υψηλού ρίσκου, και οι τοποθετήσεις σε μετοχές στα Τ.Ε.Α. βρίσκονται κάτω από το 20%. Σύμφωνα με την ΤτΕ, από τα 2,5 δισ. ευρώ των Τ.Ε.Α. τα 425 εκατ. ευρώ ήταν τοποθετημένα σε μετοχές. Αυτό είναι αντίθετο με ό,τι συμβαίνει σε άλλες χώρες. Σε ένα περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων και με την τάση να οδεύουν για χαμηλότερα, οι αποδόσεις στα συνταξιοδοτικά ταμεία είναι χαμηλές. Ο όμιλος Τσάκου, από συστάσεως, αποφάσισε να ακολουθήσει μια επενδυτική λογική προς το αμερικάνικο πρότυπο, περίπου 60%-70% σε μετοχές. Είναι επιθετικό; Μπορεί ναι, μπορεί και όχι», συμπλήρωσε ο κ. Χαρατσάς.

Άννα Ευθυμίου
«Το Τ.Ε.Κ.Α. όχημα αποταμίευσης για τη νέα γενιά, τα Τ.Ε.Α. να έχουν ουσιαστικό ρόλο στην ασφαλιστική αποταμίευση»

Ύστερα από ένα διάλειμμα, η ροή του προγράμματος συνεχίστηκε με την

ομιλία της κ. Άννας Ευθυμίου, Υφυπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, η οποία ανέφερε, μεταξύ άλλων: «Από το 2020 και έπειτα, προχωρήσαμε σε μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση των κεφαλαιοποιητικών στοιχείων, όπως το Τ.Ε.Κ.Α., που αποτελεί όχημα αποταμίευσης για τη νέα γενιά. Με τη συνεχή διαφάνεια, το Τ.Ε.Κ.Α. προσφέρει σταθερή και ασφαλή επιλογή για τη νέα γενιά εργαζόμενων. Η μεταρρύθμιση επίσης αφορά και την ενθάρρυνση των Τ.Ε.Α. με τον Νόμο 5078. Το Υπουργείο Εργασίας προχώρησε στην αναμόρφωση του πλαισίου. Για πρώτη φορά, φτιάξαμε ένα σύγχρονο νομοθέτημα λειτουργίας των Τ.Ε.Α. Ο θεσμός της επαγγελματικής ασφάλισης συμβάλλει στην αύξηση παραγωγικότητας της εργασίας. Πρόκειται για έναν θεσμό που αφορά το σύνολο της εθνικής οικονομίας. Παράλληλα, ενισχύει τις συμπράξεις εργοδωτών και εργαζόμενων. Η ελληνική οικονομία ανακάμπτει, η αποταμίευση πρέπει να αποτελέσει επιλογή για τα νοικοκυριά. Το να δημιουργήσουμε έναν διάφανο συμπληρωματικό οργανισμό, όπου ο εργαζόμενος συμμετέχει στις επενδύσεις και την ανάπτυξη της οικονομίας, αποτελεί έναν στόχο. Αυτό που επιθυμούμε επίσης είναι η δημιουργία μεγάλων Τ.Ε.Α. και η μεγαλύτερη κάλυψη των ασφαλισμένων. Επιθυμούμε να παρέχουμε μεγαλύτερες ευελιξίες. Θέλουμε τα Τ.Ε.Α. να έχουν ουσιαστικό ρόλο στην ασφαλιστική αποταμίευση. Με την ΤτΕ είμαστε σε στενή συνεργασία για να δούμε τι χρειάζεται να παρέχουμε και να επιλύσουμε νομοθετικά τα όποια προβλήματα. Είμαστε εδώ, και σας ακούμε, και αναμένουμε τις προτάσεις. Πιστεύουμε στον θεσμικό διάλογο, για να δημιουργηθεί ένα στιβαρό πλαίσιο επαγγελματικής ασφάλισης. Η ενίσχυση του θεσμού μέσα από την αποτελεσματική λειτουργία εύρωστων ταμείων αποτελεί προτεραιότητα».

Άννα Ευθυμίου, Υφυπουργός Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Την σκυτάλη έλαβε για τον δικό του χαιρετισμό ο κ. **Αλέξανδρος Κωστόπουλος, Γενικός Γραμματέας, Ελληνο-Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο**.

Στον θεσμικό χαιρετισμό του, στο 6ο Συνέδριο Επαγγελματικής Ασφάλισης, μεταξύ άλλων, ο κ. **Κωστόπουλος** δήλωσε: «Από τότε που πρωτοξεκίνησα το ταξίδι μου στο Επιμελητήριο, θυμάμαι να γίνονται εκδηλώσεις, συνέδρια σε κλειστές συναντήσεις, white papers, non-papers κ.ά., πάντα γύρω από το θέμα της ασφάλισης, της απασχόλησης και, τελικά, της απελευθέρωσης του δυναμικού που κρύβει η ελληνική επιχειρηματικότητα, οι άνθρωποί μας, ο τόπος μας.

Πάρα πολλές φορές, βρέθηκα εμπλεκόμενος σε έργα επενδυτικά στο εξωτερικό, όπου συναντούσα θεσμικούς επενδυτές κοίτοσσιων διαστάσεων. Επρόκειτο για επαγγελματικά ταμεία άλλων χωρών που –δυστυχώς για εμάς– εξελίσσονται πιο γρήγορα, γίνονται πιο ανταγωνιστικοί και ισχυροί, και εξασφαλίζουν ανάπτυξη και ασφάλεια των ανθρώπων και των οικονομιών τους.

Στο Ελληνο-Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο, παρακολουθούμε όλο αυτό που συμβαίνει και το πώς εξελίσσεται, αναγνωρίζουμε την αξία και την επίδραση που έχουν στο αύριο της οικονομίας».

Και συνέχισε: «Ένα σύστημα που έχει δοκιμαστεί εμπειρικά με εξαιρετική επιτυχία σε ανεπτυγμένες χώρες και οικονομίες, ένα σύστημα που εξασφαλίζει συνταξιοδοτική κάλυψη για όλους τους εργαζομένους και αντιμετωπίζει την αρνητική δυναμική του δημογραφικού μας, ένα σύστημα που αντιμετωπίζει μελλοντικές προκλήσεις με έναν τρόπο εξαιρετικά στοχευμένο και αποτελεσματικό, που δεν απαιτεί καμιά κρατική χρηματοδότηση και επιτρέπει σταδιακά τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών με σημαντική επίδραση σε επιχειρήσεις και εργαζομένους, αν τα συνδέσουμε όλα αυτά, τότε μάλλον αυτό το σύστημα είναι μια ευκαιρία που δεν μπορούμε να χάσουμε».

Και κατέληξε: «Αξίζει να δούμε αυτό το θέμα λίγο πιο δυναμικά. Η συζήτηση θα πρέπει να συνεχιστεί. Υποχρέωσή μας είναι να στηρίξουμε αυτό το σύστημα».

Αλέξανδρος Κωστόπουλος, Γενικός Γραμματέας, Ελληνο-Αμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο.

Panel IV

«Γήρανση, συνταξιοδοτική αποταμίευση και χρηματοοικονομικός αλφαριθμητισμός»

Μεγάλο ενδιαφέρον απέσπασε και το Panel IV, με **συντονιστή** τον **Ντίνο Σιωμόπουλο**, Δημοσιογράφο (Mega TV, Το Βήμα, ot.gr), και **ομιλητές** τους κ.κ. **Δρ. Φαίη Μακαντάση**, Διευθύντρια Ερευνών, διαΝΕΟσις, **Μιητιάδης Νεκτάριος**, Ομότιμο Καθηγητή Ασφάλισης, Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, και **Γεώργιο Πάνο**, Καθηγητή Χρηματοοικονομικής Διοίκησης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Επίτιμο Καθηγητή Χρηματοοικονομικής, Σχολή Διοίκησης Άνταμ Σμιθ, Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης, Μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου,

Ινστιτούτο Χρηματοοικονομικού Αλφαριθμητισμού.

Η κ. **Μακαντάση** ανέφερε χαρακτηριστικά: «Όταν μιλάμε για το δημογραφικό, το επίδικο είναι οι γεννήσεις. Αλλά αυτό είναι ένας παράγοντας. Ο πληθυσμός της χώρας μειώνεται. Έχουμε αρνητικό ισοζύγιο από το 2011. Υπερτερούν οι θάνατοι. Το 2,1 είναι το όριο αναπλήρωσης των γενεών, το 1,5 οδηγεί σε μείωση του πληθυσμού, κι εμείς είμαστε πάνω από μια δεκαετία κάτω από αυτό το όριο, στο 1,3. Συνέβαλε σ' αυτό και η μετανάστευση και το brain drain. Το 80% όσων

έφυγαν κατευθύνθηκαν στο Η.Β. και τη Γερμανία.

Ταυτόχρονα, ο πληθυσμός γηράσκει, με παράλληλη την αύξηση του προσδόκιμου ζωής. Για να αλλιάξει η εικόνα αυτή θα πρέπει κάθε έτος να ενσωματώνουμε 30.000 μετανάστες».

Ο κ. **Νεκτάριος** σημείωσε: «Το πρόβλημα της γήρανσης των πληθυσμών αποτέλεσε το έναυσμα για την αναδιαμόρφωση και συμπλήρωση των συστημάτων ασφάλισης. Τα περισσότερα αναπτυγμένα κράτη έχουν προχωρήσει εδώ και δεκαετίες στην υιοθέτηση αυτών των

Από αριστερά: Γεώργιος Πάνος, Καθηγητής Χρηματοοικονομικής Διοίκησης, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Επίτιμος Καθηγητής Χρηματοοικονομικής, Σχολή Διοίκησης Άνταμ Σμιθ, Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης, Μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου, Ινστιτούτο Χρηματοοικονομικού Αλφαριθμητισμού, Μιητιάδης Νεκτάριος, Ομότιμος Καθηγητής Ασφάλισης, Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Δρ. Φαίη Μακαντάση, Διευθύντρια Ερευνών, διαΝΕΟσις, Ντίνος Σιωμόπουλος (Συντονιστής), Δημοσιογράφος, Mega TV, Το Βήμα, ot.gr

συστημάτων, ωστόσο στη χώρα μας δεν έγινε τίποτα. Τα μέσα ποσοστά αποθεματικών στις χώρες του ΟΟΣΑ αθροίζονται μεταξύ 80% και 120%. Εμείς αφήσαμε το σύστημα να είναι μόνο διανεμητικό. Το μόνο που έγινε είναι η θέσπιση του Τ.Ε.Κ.Α., το οποίο ωστόσο αποτελεί ένα μικρό μόνο βήμα. Τα 3 εκατομμύρια των συνταξιούχων βίωσαν τη μεγαλύτερη περικοπή που έχει καταγραφεί στον αναπτυγμένο κόσμο μεταπολεμικά. Είναι πολύ σημαντικό να εδραιωθεί ο ρόλος των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης στη χώρα μας. Πρέπει να εμπνεύσουν εμπιστο-

σύνη όσον αφορά τις αποδόσεις και το κόστος διαχείρισης. Πρέπει να γίνουν πολυκλαδικά Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης, επειδή οι περισσότερες επιχειρήσεις στη χώρα απασχολούν μικρό εργατικό δυναμικό».

Ο κ. **Πάνος** επεσήμανε τα εξής: «Ο χρηματοοικονομικός αλφαριθμητισμός έχει αποδειχθεί ότι, σχεδόν σε όλες τις χώρες, οδηγεί σε καλύτερη διαχείριση των οικονομικών από τους πολίτες. Βλέπω πεδίο δόξης λαμπρό και για τα Επαγγελματικά Ταμεία και για το Τ.Ε.Κ.Α., ώστε να ενισχυθεί η επιμόρφωση των συμμετεχόντων

ακόμα και μέσα από διαδικτυακά μαθήματα. Αυτό που έδειξε η μελέτη μας για το Ηνωμένο Βασίλειο είναι ότι η διαφάνεια και η παροχή συνεχούς πληροφόρησης μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά τη συμμετοχή των εργαζομένων στα Επαγγελματικά Ταμεία. Στην Ελλάδα, οι περισσότεροι εργαζόμενοι έχουν στο μυαλό τους να συνεχίσουν να εργάζονται και μετά τη σύνταξη, λόγω των χαμηλών απολαβών. Οπότε τα Τ.Ε.Α. έχουν περιθώρια και ευκαιρίες για την προσέληψη εργαζομένων μέσω και περαιτέρω πληροφόρησης και εκπαίδευσης».

Panel V

«Η Επαγγελματική Ασφάλιση ως εφιαλτήριο του νέου κοινωνικού συμβολαίου στην αγορά εργασίας»

Στο Panel V, το τελευταίο του Συνεδρίου, **συντονιστής** ήταν ο **Χρήστος Κώνστας**, Δημοσιογράφος, Οικονομικός Αναλυτής, Head of Content, ethosMEDIA, και ομιλητές οι κ.κ.

Γιώργος Γεωργακόπουλος, Εκπρόσωπος του Προέδρου και Γραμματέας Οικονομικού στη Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.), **Κατερίνα Δασκαλάκη**, Εκπρόσωπος του Προέδρου και Διευθύντρια του Τομέα Εργασιακών Σχέσεων & Κοινωνικού Διαλόγου, Σ.Ε.Β., **Δημήτριος Δημητρίου**, Εκπρόσωπος του Προέδρου και Γενικός Γραμματέας, Ε.Β.Ε.Α., και **Γεώργιος Χότζογλου**, Πρόεδρος Δ.Σ., Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων στον Επισιτισμό-Τουρισμό (Π.Ο.Ε.Ε.Τ.).

Ο κ. **Γεωργακόπουλος** δήλωσε: «Το θέμα της ασφάλισης βρίσκεται στην κορωνίδα των θεμάτων που απασχολούν τους εργαζόμενους. Τα

Τ.Ε.Α. είναι ένας θεσμός που μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά, με την προϋπόθεση, ωστόσο, ότι ο 1ος πυλώνας, ο δημόσιος, θα είναι ο βασικός. Είναι απαραίτητος ο κοινωνικός διάλογος και η διαφάνεια, για να μην υπάρχει επιφυλακτικότητα. Πιστεύουμε ότι τα Τ.Ε.Α. μπορούν να αναβαθμίσουν και τον ρόλο των συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Θα μπορούσε να γίνει ένα εθνικό Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης που να χωρά όλους τους εργαζόμενους, δεδομένου ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις είναι μικρού μεγέθους».

Η κ. **Δασκαλάκη** ανέφερε: «Ως Σ.Ε.Β., στηρίζουμε τα Τ.Ε.Α. και τον θεσμό. Πρόκειται για ένα εργαλείο κοινωνικής προόδου και πρέπει να προκύπτει από αμοιβαίες συμφωνίες μεταξύ εργοδωτών και εργαζομένων. Ενισχύει την εμπιστοσύνη μεταξύ

των δύο πλευρών. Όλο αυτό το κομμάτι περνάει μέσα από συλλογικές διαπραγματεύσεις. Η πλειονότητα των εργαζομένων ανήκουν στα μεσαία στελέχη, που μπορούν να συμμετέχουν στα Τ.Ε.Α.». Επεσήμανε επίσης ότι πρέπει να εδραιωθεί μια κουλτούρα αποταμίευσης, που αυτήν τη στιγμή δεν υπάρχει στη χώρα.

Ο κ. **Δημητρίου** τόνισε: «Το μεγάλο πρόβλημα που προσπαθούμε να λύσουμε στην ελληνική οικονομία είναι το μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων. Σίγουρα θα πρέπει να μεγαλώσουν τα υφιστάμενα Επαγγελματικά Ταμεία, για να υπάρχουν και καλύτερες παροχές. Είναι κάτι που βοηθάει και στην καλύτερη απόδοση της επένδυσης. Μέσω των ταμείων αυτών μπορούν να ενισχυθούν και οι πραγματικές επενδύσεις στη χώρα. Η μεγέθυνση της

ελληνικής οικονομίας και των επιχειρήσεων περνάει μέσα από φορολογικά κίνητρα. Πρέπει οι επιχειρήσεις να πεισθούν να συγχωνευθούν αξιοποιώντας τα κίνητρα του νόμου. Πρέπει να δούμε πώς μπορούν να μεγαλώσουν τα Τ.Ε.Α. και μέσα από συνεργασίες στο εξωτερικό».

Ο κ. **Χότζογλου** σημείωσε: «Είμαστε ίσως ο μοναδικός κλάδος που ακόμα και την εποχή των μνημονίων υπογράφαμε συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

Κατά την υπογραφή της τελευταίας σύμβασης, αποφασίσαμε τη

δημιουργία Τ.Ε.Α., εκτιμώντας ότι θα συμβάλει στην προσέλκυση εργατικού δυναμικού, που αυτήν τη στιγμή αποτελεί μείζον πρόβλημα για τον κλάδο.

Αυτήν τη στιγμή, υπάρχουν περίπου 50.000 κενές θέσεις εργασίας στον ευρύτερο κλάδο. Έχουμε σημαντικά προβλήματα.

Ακόμα και το Επαγγελματικό Ταμείο που ετοιμάζεται στον χώρο μας αντιμετωπίζεται καχύποπτα. Πρέπει να γίνει σημαντική ενημερωτική καμπάνια, ώστε να πεισθούν οι ξενοδόχοι να συμμετέχουν και να πληρώνουν όντως τις εισφορές τους,

ώστε να λειτουργήσει κανονικά το Τ.Ε.Α. Έχουμε πολύ δρόμο ακόμα μπροστά μας».

Το ετήσιο Συνέδριο Επαγγελματικής Ασφάλισης ολοκληρώθηκε με τα **συμπεράσματα**, τα οποία ανέλυσαν ο **Χρήστος Κώνστας**, Δημοσιογράφος, Οικονομικός Αναλυτής, Head of Content, ethosMEDIA, και ο **Δρ. Χρήστος Νούνης**, Πρόεδρος Δ.Σ., Ελληνική Ένωση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.), Πρόεδρος Δ.Σ., Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Υπουργείου Οικονομικών (Τ.Ε.Α.-ΥΠ.ΟΙΚ.).

Από αριστερά: **Χρήστος Νούνης**, Πρόεδρος Δ.Σ., Ελληνική Ένωση Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (ΕΛ.Ε.Τ.Ε.Α.), Πρόεδρος Δ.Σ., Ταμείο Επαγγελματικής Ασφάλισης Υπουργείου Οικονομικών (Τ.Ε.Α.-ΥΠ.ΟΙΚ.), **Δημήτριος Δημητρίου**, Εκπρόσωπος Προέδρου και Γενικός Γραμματέας, Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΕΒΕΑ), **Γιώργος Γεωργακόπουλος**, Εκπρόσωπος Προέδρου και Γραμματέας Οικονομικού, Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.), **Κατερίνα Δασκαλάκη**, Εκπρόσωπος Προέδρου και Διευθύντρια Τομέα Εργασιακών Σχέσεων & Κοινωνικού Διαλόγου, Σύνδεσμος Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), **Γεώργιος Χότζογλου**, Πρόεδρος Δ.Σ., Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργαζομένων στον Επισιτισμό - Τουρισμό (Π.Ο.Ε.Ε.Τ.), **Χρήστος Κώνστας** (Συντονιστής), Δημοσιογράφος, Οικονομικός Αναλυτής, Head of Content, ethosMEDIA.

